

HZJZ

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7
HR-10000 Zagreb
T: +385 1 4863 222
F: +385 1 4863 366
www.hzjz.hr

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Zagreb, 20. svibnja 2020.

**UPUTE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE EPIDEMIJE COVID-19
VEZANO ZA RAD PREDŠKOLSKIH USTANOVA I RAZREDNU NASTAVU OD 1. DO 4. RAZREDA
TE POSEBNE RAZREDNE ODJELE I RAD S DJECOM S TEŠKOĆAMA
KOJA IMAJU POMOĆNIKA U NASTAVI**

Namjena

Ove upute namijenjene su za rad predškolskih ustanova i razrednu nastavu od 1. do 4. razreda te posebne razredne odjele i rad s djecom s teškoćama koja imaju pomoćnika u nastavi od 25. svibnja 2020.

Rad u predškolskim ustanovama i školama u sadašnjim epidemiološkim uvjetima uz poštovanje ovih uputa smatra se jednako sigurnim za djecu i zaposlenike kao i rad od kuće odnosno ostanak kod kuće, te se omogućuje uključivanje sve djece u vrtiće i škole.

Upoznavanje s uputama. Važno je da roditelji/skrbnici i djelatnici budu upoznati s ovim uputama. Telefonom ili na drugi primjeren način Uprava obavještava roditelje o sljedećem:

- da ne dolaze u pratnji djeteta ako imaju simptome respiratorne bolesti (povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa), ako im je izrečena mjera samoizolacije ili ako imaju saznanja da su zaraženi s COVID-19,
- da ne dovode dijete u ustanovu ako dijete ima simptome respiratorne bolesti (povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa), ako ima izrečenu mjeru samoizolacije ili ako je dijete zaraženo s COVID-19.

Ne preporučuje se da se uzima izjava od roditelja radi uključivanja djeteta u ustanovu vezano za ove upute. Roditeljima treba omogućiti naknadno uključivanje djeteta u vrtić i školu.

Temeljne odredbe

U svim objektima važno je provoditi i poštovati opće mjere sprječavanja širenja zaraze.

Fizičko udaljavanje. Rad ustanove neophodno je organizirati na način da se osigura koliko je moguće socijalno distanciranje (fizički razmak).

Neophodno je poticati fizički razmak kao i pojačanu osobnu higijenu djece. Ipak, treba očekivati da će biti određenih odstupanja u provedbi uslijed specifičnosti i potreba pojedinih odgojno obrazovnih procesa i njege djeteta te razvojnih značajki pojedinih dobi što su:

- istraživanje prostora i predmeta koji okružuju dijete (u određenoj dobi stavljanje u usta ruku i predmeta),
- znatiželja u odnosu na druge osobe/dругu djecu,
- motorička nespretnost i nedoraslost,
- potreba za kretanjem.

Higijena ruku. Važno je omogućiti redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom. Ruke se peru prije ulaska u svoju skupinu/učionicu, prije i nakon pripreme hrane, prije jela, nakon korištenja toaleta, nakon dolaska izvana, nakon čišćenja nosa i kada ruke izgledaju prljavo. Za pranje ruku treba koristiti tekuću vodu i sapun, a jednako je efikasna voda svake temperature ako se koristi sapun. Pri pranju ruku pridržavajte se naputaka za pravilno pranje ruku: <https://bit.ly/2ThY08M>

Nakon pranja ruku sapunom i vodom, ruke treba osušiti papirnatim ručnikom za jednokratnu upotrebu koji se nakon korištenja baca u koš za otpad s poklopcem.

Dezinfekcija ruku. Na ulazu u vrtić i školu te u školi na nekoliko lako dostupnih mjesta treba postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku školske djece i odraslih s uputom za korištenje. Djeca predškolske dobi ne dezinficiraju ruke nego ih češće peru sapunom i vodom, a i kod školske djece prednost ima pranje ruku.

Sredstvo za dezinfekciju treba u količini od 1 do 2 ml nanijeti na suhe i čiste dlanove (obično jedan potisak, ili prema uputama proizvođača).

Dlanove i područje između prstiju treba protrljati dok se ne osuše, a sredstvo nije potrebno isprati.

Treba paziti na dostatnu količinu dezinficijensa za ruke te obavezno javiti nadređenom u slučaju da je u dozatoru preostala manja količina sredstva za dezinfekciju kako bi se osigurao novi.

Organizacija rada s djecom. Boravak u vrtićima i školama preporučljivo je organizirati na sljedeći način:

- uključivanje približno između 15 i 20 djece po odgojno-obrazovnoj skupini (što ne znači da je 20 djece maksimalan broj po skupini); kod većih skupina djece treba razmotriti mogućnost organiziranja rada u odgovarajućoj prostoriji veće površine kao i mogućnost razdvajanja djece u dvije skupine ili osnivanje nove skupine jer je neophodno omogućiti uključivanje sve djece; za pomoć u rješavanju specifičnih organizacijskih pitanja pojedinih okruženja, ustanova se treba javiti nadležnom Stožeru Civile zaštite,
- koliko je moguće smanjiti fizički kontakt (bliski kontakt) djece iz jedne odgojno-obrazovne skupine s drugom djecom, roditeljima/starateljima druge djece i drugim djelatnicima ustanove,
- svaka odgojno-obrazovna skupina boravi u jednoj prostoriji,
- odgajatelj/nastavnik s djecom provodi što je više moguće vremena na otvorenom,
- krevetići za dnevni odmor djece, stolovi za jelo i školske klupe razmiču se tako da djeca leže odnosno sjede na što većoj udaljenosti u prostoriji (po mogućnosti razmak od približno 1,5 m) ali opet tako da sva djeca budu uključena u ustanovu.

Organizacija prostora. Preporučene značajke prostorije u kojoj boravi jedna odgojno-obrazovna grupa djece:

- prostorija što veće površine i visine, prozračna i osunčana (odgovarajući izvor dnevnog svjetla),
- prostorija je vratima odvojena od prostorija u kojima borave druge skupine,
- prostorija se može dobro provjetriti vanjskim zrakom,
- prehranu je moguće organizirati u blagovaonici (preporučuje se pridržavanje preporuka za ugostiteljske objekte, vidjeti na kraju dokumenta, uz naznaku da razmak između djece treba biti najveći moguć s obzirom na broj djece i veličinu blagovaonice; preporučuje se da se boravak u blagovaonici, sportskoj dvorani, knjižnici i drugim zajedničkim prostorijama organizira po skupinama) ili je prehranu moguće organizirati u prostoriji u kojoj borave djeca na način da se hrana unaprijed podijeli u porcije.
- izbjegava se ulazak drugih osoba (primjerice zbog čišćenja, popravka ili donošenja hrane) u prostoriju sve dok djeca borave u njoj,
- prolazak kroz zajedničke prostorije treba skratiti na minimum; prolaz se organizira tako da u isto vrijeme prolaze djeca i odgajatelj/nastavnik iz jedne odgojno-obrazovne skupine dok druge osobe ne prolaze u isto vrijeme, uz poticanje djece da u prolazu ne dotiču površine ili predmete,
- korištenje toaleta treba organizirati na način da se pojedino dijete drži na udaljenosti koliko je moguće od djece iz drugih odgojno-obrazovnih grupa (primjerice, ako je toalet manje površine dijete može pričekati izvan toaleta da drugo dijete izađe); također je potrebno poticati djecu na redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom nakon korištenja toaleta.

Djelatnici. Djelatnike s kroničnim bolestima koje možebitno predstavljaju veći rizik za razvoj težih oblika bolesti COVID-19 (djelatnici s respiratornim, kardiovaskularnim, malignim bolestima, dijabetesom, imunodeficijencijama) potrebno je, ako je moguće, rasporediti na što više aktivnosti koje ne zahtijevaju učestali kontakt s drugim osobama. U svim neizbježnim aktivnostima koje zahtijevaju češći kontakt s drugim osobama, neophodno je omogućiti fizičku distancu koliko to uvjeti omogućuju i nošenje maske. Za ostale djelatnike maska nije obavezna.

Ulazak i izlazak iz vrtića i škola

Ograničen ulazak u ustanove. Do daljnjeg su zabranjeni svi posjeti vrtićima i školama (primjerice kazališne predstave, izvannastavne aktivnosti i sl.).

Neophodno je osigurati protok/dolazak što manjeg broja osoba, kako na ulazu u vrtić ili školu tako i u unutarnjim prostorima ustanove.

Dječja oprema. Učenike se savjetuje da pokušaju koliko je moguće i primjereno dobi ne dijeliti svoje stvari s drugim učenicama. Ako je to moguće organizirati, roditelj donosi i odnosi u dječji vrtić obilježeni ruksak s opremom isključivo petkom (posljednji radni dan u tjednu) kada dolazi po dijete. Odgajatelj preuzima i vraća ruksak roditelju ispred ulaznih vrata. Odgajatelj odlaže ruksak u vrtiću, te ruksak stoji nekorišten preko vikenda i počinje se koristiti tek nakon pauze od 48 do 72 sati.

Ulazak u vrtiće i škole. U školu učenici dolaze i odlaze sami, organiziranim prijevozom ili u pratnji roditelja, ovisno o odluci roditelja, kao što bi dolazili i odlazili da nema epidemije. Kada dovode djecu u vrtić te ako roditelji odluče dovesti i odvesti djecu u školu, preporučuje se koliko je moguće da roditelji ili druge osobe u pratnji djeteta izbjegavaju ulaziti u ustanovu. Ispred ulaza u ustanovu, kod ulaska i izlaska iz ustanove, te u ustanovi, svim se osobama savjetuje da drže međusobni razmak (1,5 m). Međusobni razmak ne trebaju držati osobe iz istog kućanstva. U pratnji jednog djeteta vrtićke dobi uvijek je samo jedna odrasla osoba. Ako roditelji odluče da žele dovesti učenika u školu, u pratnji učenika može biti također samo jedna odrasla osoba.

Postupanje djece po ulasku u vrtić ili školu. Dijete ulazi tako da odlazi do garderobe, obuva papuče, skida jaknu, te pere ruke sapunom i vodom prije ulaska u skupinu/učionicu.

Organizacija rada ustanova

Ulazak i dostava u vrtić ili školu. Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom tijekom radnog vremena i dežurstva. Vikendom/blagdanom/radnim danom i poslijepodne vrata otvara dežurni djelatnik.

Dostavu za potrebe ustanove preuzimaju nadležni radnici ustanove na vanjskim vratima, a ulaz je dozvoljen iznimno serviserima i ostalim službama čije usluge su neophodne (što uključuje dosljednu provedbu preventivnih i protuepidemijskih mjera poput provjere vode za ljudsku potrošnju, zdravstvene ispravnosti hrane i sl.) uz obveznu mjeru dezinfekcije ruku i po potrebi nošenja zaštitne maske i zamjenske obuće.

Spremačice i čišćenje. Spremačica iz jutarnje smjene prva ulazi. Zadnja osoba koja izlazi iz vrtića je spremačica iz poslijepodneve smjene koja dezinficira sve korištene površine.

Provjetravanje prostorija. Prostorije je obvezno provjetravati više puta dnevno, svakako prije dolaska i nakon odlaska djece, i to u trajanju od najmanje pola sata ili, ako to vremenske prilike dopuštaju, da se ostavi otvoren prozor.

Čišćenje prostora. Dodirne površine kao što su kvake, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinski upravljači, prekidači za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba neophodno je dezinficirati na početku i na kraju svake smjene, a najmanje dvaput dnevno. Izbjegavajte korištenje klimatizacijskih i ventilacijskih uređaja.

Čišćenje se provodi u vrijeme kada su djeca u dvorištu ili nakon njihovog odlaska.

Dezinfekcija mobitela. Svi zaposlenici obavezno moraju odmah po ulasku dezinficirati svoje mobitele.

Posebna radna obuća. Na samom ulazu u prostor smještaja treba osigurati zaseban prostor za obuvanje radne obuće svim zaposlenicima predškolskim ustanova. Svima ostalima koji ulaze u prostor ustanove treba osigurati korištenje zamjenske obuće ili dezinfekciju potplata (u školama se preporučuje da se organizira dezinfekcija potplata).

Maske za lice. Zaštitne maske odgajatelji koriste opcionalno (ali nisu obavezne) i to samo kod skrbi za dojenčad odnosno malu djecu kod koje je potrebna njega koja zahtijeva bliski kontakt, jer se radi o dobroj skupini u kojoj su učestale zarazne bolesti s povišenom temperaturom, kako bi se smanjila učestalost takvih zaraza, a time i moguća uznemirenost zbog možebitne sumnje na COVID-19.

Rukavice. Ne preporučuje se nošenje rukavica. Prednost se daje učestalom pranju i dezinficiranju ruku.

Mjerenje temperature i praćenje pojave simptoma

Dnevno mjerenje temperature. Svi djelatnici obavezni su mjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska na posao, te u slučaju povećane tjelesne temperature ne dolaze na posao već se javljaju telefonom ravnatelju i izabranom liječniku obiteljske medicine kako je navedeno u nastavku.

Kod dolaska i odlaska s posla, svim se djelatnicima preporučuje svakodnevno mjerenje tjelesne temperature beskontaktnim toplomjerom, kao i utvrđivanje da li imaju respiratornih simptoma ili znakove drugih zaraznih bolesti. Kod osobe s povišenom temperaturom izmjerenom beskontaktnim toplomjerom (37,2°C i veća, ovisno na specifikaciji beskontaktnog toplomjera) preporučuje se mjerenje temperature i standardnim toplomjerom pod pazuhom te se povišena temperatura utvrđuje na temelju takvog mjerenja.

Evidencijska knjiga. Vodi se evidencija o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma.

Postupanje s febrilnim osobama, odnosno osobama s drugim simptomima zarazne bolesti. temperaturom, respiratornim simptomima i drugim simptomima zarazne bolesti nije dozvoljeno raditi, brinuti se o djeci, niti dolaziti u prostor poslodavca odnosno ustanove, što je i inače nužno u radu ovakvih ustanova.

Zamjena i testiranje febrilnih djelatnika. Djelatnici s povišenom tjelesnom temperaturom i/ili respiratornim simptomima odmah napuštaju radna mjesta (prethodno o tome obavještavaju ravnatelja) ili javljaju telefonom ravnatelju da neće doći na posao, te se javljaju telefonom svom izabranom liječniku koji ih prema liječničkoj indikacijama upućuje na testiranje. Ravnatelj treba imati unaprijed organiziranu zamjenu za takav slučaj. Potrebno je testirati na SARS-CoV-2 djelatnike s povišenom tjelesnom temperaturom ili respiratornim simptomima sukladno procjeni liječnika.

Sumnja na COVID-19

Postupanje u slučaju sumnje na zarazu. U slučaju sumnje na kontakt djelatnika sa zaraženim ili oboljelim od COVID-19 ili obavijesti epidemiologa o kontaktu s oboljelim ili drugog razloga za sumnju da se kod djelatnika radi o zarazi COVID-19, kod povišene tjelesne temperature i/ili respiratornih simptoma (kašalj i otežano disanje-kratak dah), djelatnik odmah:

- telefonom obavještava ravnatelja,
- telefonom obavještava izabranog liječnika obiteljske medicine radi dogovora o testiranju na SARS-CoV-2 te radi utvrđivanja potrebe za bolovanjem, te se
- udaljava s radnog mjesta ili ne dolazi na posao.

Hitno telefonsko obavještavanje liječnika. Ravnatelj ustanove u dogovoru sa zdravstvenom voditeljicom vrtića o svakoj sumnji na COVID-19 kod zaposlenika ili djece (o čemu roditelj/skrbnik ima obavezu hitno telefonom obavijestiti ravnatelja) obavještava odmah telefonom nadležnog epidemiologa ako se radi o vrtiću, odnosno obavještava nadležnog školskog liječnika ako se radi o školi. Posebno žurno ravnatelj obavještava nadležnog epidemiologa/školskog liječnika u slučaju

grupiranja sumnje ili zaraze COVID-19 (dva i više djelatnika i/ili djece sa sumnjom iz iste skupine/učionice/zgrade i sl.) kao što se to radi i u slučaju drugih zaraznih bolesti koje se obavezno prijavljuju u Hrvatskoj, a prema Listi zaraznih bolesti čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za Republiku Hrvatsku.

Djeca

Bez maske. Djeca ne nose zaštitne maske.

Bolesna djeca. Roditelji/skrbnici dužni su izmjeriti tjelesnu temperaturu djetetu svaki dan prije dolaska u ustanovu, te u slučaju povišene tjelesne temperature ne smiju dovoditi dijete u ustanovu već se javljaju telefonom ravnatelju ustanove i izabranom pedijatru/liječniku obiteljske medicine radi odluke o testiranju i liječenju djeteta. Djeca sa znakovima drugih zaraznih bolesti također ne dolaze u ustanovu.

Ako djeca razviju simptome COVID-19 tijekom boravka u ustanovi, odgajatelji/učitelji odmah obavještavaju roditelje, koji u najkraćem roku trebaju doći po dijete.

Dodirivanje lica. Djecu treba učiti i podsjećati da ne dodiruju usta, nos, oči i lice te da ne stavljaju ruke i predmete u usta; u skladu s njihovom razvojnom dobi.

Kihanje i kašljanje. Djecu treba poticati da kada kašlju i kišu prekriju usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslije trebaju baciti u koš za otpad s poklopcem te oprati ruke. Pri kašljanju i kihanju trebaju okrenuti lice od drugih osoba te izbjegavati dodirivanje lica, usta i očiju.

Pribor za jelo. Izbjegavati dijeljenje čaša, šalica, posuđa i pribora za jelo s drugim osobama.

Didaktička oprema i igračke. U planiranju didaktičke opreme treba dati prednosti opremi glatkih, tvrdih površina koje se lako operu deterdžentom i vodom. Zabranjeno je više puta (više nego jednom) koristiti materijale kao što su kinetički pijesak, glina, kukuruz, riža i sl., te sve igračke koje se ne mogu oprati deterdžentom (deterdžent za suđe) i vodom te osušiti na zraku. Ako je ikako moguće potrebno je izložiti didaktičku opremu i igračke da se osuše na suncu. Prati i sušiti igračke potrebno je, ako je moguće, na kraju svakog radnog dana posebno za skupine djece koja su sukladno razvojnoj dobi sklona stavljati predmete u usta.

Tjelesne aktivnosti. Ne preporučuje se izvođenje nastave tjelesnog odgoja u zatvorenom prostoru.

Djeca s teškoćama

Djeca s teškoćama. Djeci s teškoćama treba omogućiti uključivanje u ustanove.

Podrška pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika (PUN). Djecu kojoj je prethodno osigurana podrška PUN-a moguće je uključiti u školu uz podršku PUN-a (PUN se tada ubraja u ukupan broj osoba u grupi). U odnosu na druge učenike i odrasle osobe u školi, PUN se pridržava svih pravila fizičke udaljenosti, dosljedno provodi pojačanu osobnu higijenu, potiče na pojačanu higijenu i fizički razmak sve učenike te pomaže u održavanju higijene prostora. U odnosu na dijete kojemu je osigurano pravo na PUN-a, PUN neće moći održavati distancu jer održavanjem distance on ne bi bio u mogućnosti izvršavati sve poslove sukladno Pravilniku o pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima (NN 102/2018, 22/2020). Preporučuje se da PUN kod pomaganja učeniku nosi kiruršku masku, a kod pomaganja učeniku pri korištenju toaleta, ako je moguće, da koristi jednokratne rukavice.

Primjereni programi odgoja i obrazovanja, dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi uključujući posebne razredne odjele i centre za odgoj i obrazovanje. Potiče se uključivanje djece s teškoćama u skladu s preporukama na sljedeći način:

- u stacionarnom dijelu ustanove (djeca/korisnici smještaja) primjenjuju se sljedeće upute: <https://bit.ly/2TmoLJa>
- u dodatnim odgojno-obrazovnim i rehabilitacijskim programima i drugim terapijskim postupcima primjenjuju se sljedeće upute: <https://bit.ly/3g7HAcK>
- u primjerenom programu odgoja i obrazovanja primjenjuje se ove upute.

Ako je moguće, treba odvojiti djelatnike koji skrbe za djecu na smještaju u stacionarnom dijelu ustanove od onih koji skrbe za djecu u produženom stručnom postupku, rehabilitacijskim i terapijskim postupcima. Također se preporučuje da se odvoje djeca koja su na smještaju od djece koja dnevno ili povremeno dolaze u ustanove. Kod djece koja dnevno ili povremeno dolaze u ustanove preporučuje se, ako je moguće, da se osnuju barem donekle nepromijenjene grupe.

Završne preporuke

U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja zaposlenika koji su u samoizolaciji, stožeri civilne zaštite (državni i lokalni) u koordinaciji s osnivačima mogu preraspodijeliti zaposlenike iz drugih odgojno-obrazovnih ustanova, kako bi se osigurala kontinuirana skrb za djecu.

Osigurava se kontinuirana nužna suradnja s osnivačem.

Za obaveze iz ovih uputa gdje je navedena pozicija ravnatelja, ravnatelj može zadužiti zdravstvenu voditeljicu – medicinsku sestru ili stručnog suradnika ustanove (izrazi koji se koriste u tekstu, a imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod).

Svaki zadatak ravnatelj treba dodijeliti jednoj odgovornoj osobi koja o navedenom vodi dnevnu pisanu evidenciju kada je to moguće.

Ove će se upute prilagođavati aktualnoj epidemiološkoj situaciji.

Ove preporuke ne isključuju provođenje drugih preporuka sukladno aktualnoj i promijenjenoj epidemiološkoj situaciji.

Upute za čišćenje i dezinfekciju

Bez oboljelih od COVID-19:

- <https://bit.ly/2VLkkt3>

Osobe pod sumnjom ili oboljele od COVID-19:

- <https://bit.ly/3d1WmiS>

Sve što trebate znati o pranju ruku za zaštitu od koronavirusa (COVID-19) - UNICEF

https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/UNICEF_Upute_za_pranje_ruku.pdf